

Przeszłość w języku zamknięta. *In memoriam Andreae Bańkowskiego*

W dniach **25-26 października 2016** roku odbyła się w Częstochowie ogólnopolska konferencja naukowa *Przeszłość w języku zamknięta. In memoriam Andreae Bańkowskiego* poświęcona zmarłemu w 2014 roku profesorowi Andrzejowi Bańkowskiemu, znanemu etymologowi i onomaście, pracownikowi Instytutu Filologii Polskiej, kierownikowi Zakładu Historii Języka na Wydziale Filologiczno-Historycznym Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Organizatorami konferencji byli językoznawcy zatrudnieni ówczas w Instytucie Filologii Polskiej.

Konferencję zainicjowały obrady plenarne, podczas których referaty wygłosili goście honorowi. Wystąpienia nawiązywały do podstawowych kierunków badań A. Bańkowskiego (historii języka, etymologii i onomastyki). Jako pierwsza głos zabrała prof. dr hab. Krystyna Kleszczowa (UŚ, Katowice), która przedstawiła Profesora jako *oryginalnego kontestatora wiedzy lingwistycznej*. Podkreśliła jego zaangażowanie w pracy nad *Etymologicznym słownikiem języka polskiego*, dążenie do precyzyjności terminologicznej (zapropozował nowe terminy, m.in. *zmiana morfemiczna, prozonym, synkrazja*), umiejętność prowadzenia głębokiej analizy językoznawczej, rozpatrywanie zjawisk językowych na szerokim tle materiałowym. Kolejna referentka odniosła się do jego dokonań naukowych w zakresie antroponomii. W swoim wystąpieniu pt. *Studia i refleksje Andrzeja Bańkowskiego nad staropolskimi imionami złożonymi* prof. dr hab. Maria Malec (IJP PAN, Kraków) wskazała, że zasługą Profesora jest m.in. poszerzenie zasobu staropolskich imion złożonych (dzięki rekonstrukcjom nazw miejscowych) i wskazanie nowych kierunków ich badań. Prof. dr hab. Bogdan Walczak (UAM, Poznań) dokonał oceny kontrowersyjnego *Słownika etymologicznego* A. Bańkowskiego: wstęp uznał za dyskusyjny ze względu na mieszanie treści merytorycznych z elementami ekspresywno-oceniającymi, zaś we właściwej części słownika wyróżnił dwie warstwy słownictwa – starszą, przy której autor odrzuca dorobek etymologii słowiańskiej, oraz młodszą, głównie zapożyczoną, gdzie, pomimo pomyłek, Bańkowski wnosi wiele nowych, odkrywczych pomysłów. Następny referent, prof. dr hab. Stanisław Gajda (UO, Opole), w swoim wystąpieniu pt. *Przeszłość w języku... otwarta* przedstawił postawę badawczą A. Bańkowskiego z punktu widzenia trzech paradygmatów: ontologicznego, epistemologicznego i językowego. Opolski uczony zauważył, że Profesor nie mieścił się w ówczesnych paradygmatach badawczych i na polu nauki szukał złotego środka, aby pogodzić różnorodne zjawiska językowe. Obrady plenarne zakończył *Komunikat* dra Adama Królikowskiego. Prelegent przedstawił szczegóły prac redakcyjno-edytorskich nad edycją dzieł Bańkowskiego (*Opuscula linguistica selecta*, Częstochowa 2011), podzielił się też wspomnieniami z osobistych spotkań z Profesorem.

Dalsze dyskusje toczyły się w sekcjach.

Referaty opublikowane zostały w formie monografii wieloautorskiej: *Przeszłość w języku zamknięta. In memoriam Andreae Bańkowskiego*, pod red. Urszuli Wójcik i Violetty Jaros, przy udziale I. Kuśnierek i P. Piaseckiej, Częstochowa 2018, ss. 396, Wydawnictwo im. S. Podobińskiego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, ISBN 978-83-7455-570-8, język monografii – polski, język artykułów – polski.

Druga konferencja z cyklu *Przeszłość w języku zamknięta. In memoriam Andreae Bańkowski* odbyła się **22-23 października 2018** roku w Częstochowie. Obrady toczyły się w budynku Wydziału Filologiczno-Historycznego przy ulicy Zbierskiego 2/4. Jej organizatorem był Zakład Języka Polskiego Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie. Przedmiotem refleksji - tak, jak w poprzedniej edycji — były obszary badawcze szczególnie bliskie Profesorowi: historia języka, etymologia i onomastyka.